

and professional-communicative competence of higher education students; integration of research-based and competency-oriented technologies into the language training process.

KYRYLIUK Olha – Doctor of Philological Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Ukrainian Philology and Journalism at Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University.

Scientific interests: methodology of teaching the Ukrainian language in higher education; development of students' communicative and professionally oriented language competence; innovative and digital technologies in Ukrainian language instruction.

Стаття надійшла до редакції 05.01.2026 р.
Стаття прийнята до друку 14.01.2026 р.

УДК 37.013:53

DOI: 10.36550/2415-7988-2026-1-222-383-387

ЦОКОЛЕНКО Олександр –

кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри інформаційних технологій та програмування
Східноукраїнського національного університету
імені Володимира Даля
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3611-6235>
e-mail: tsokoll@ukr.net

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ЖИТТЄВО-ЦЕНТРОВАНИХ ЗАДАЧ З ФІЗИКИ У СИСТЕМУ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

Здійснено комплексний теоретико-методологічний аналіз впливу життєво-центрованих задач з фізики на підвищення якості професійної підготовки майбутніх фахівців в умовах академічного освітнього середовища.

Підкреслено аксіологічну значущість життєво-центрованих задач з фізики у структурі формування в майбутніх фахівців цілісного усвідомлення інтегративного взаємозв'язку теоретичних положень із практичною діяльністю.

Визначено, що імплементація означеного різновиду фізичних задач, репрезентованих у форматі симбіотичного поєднання реалістичних ситуаційних кейсів, забезпечує досягнення комплексного спектру педагогічних цілей.

Узагальнено, що систематичне інтегрування до освітнього процесу закладів вищої освіти життєво-центрованих задач з фізики характеризується вагомим педагогічним потенціалом, оскільки актуалізує формування та розвиток особистісних компетентностей, які становлять структурний каркас майбутньої професійної компетентності.

Продемонстровано результативність використання життєво-центрованих задач з фізики на рівні функціонування цілісної системи професійної підготовки майбутніх фахівців.

Зазначено, що процес розв'язання суб'єктами пізнання життєво-центрованих задач з фізики детермінується відповідним дидактичним алгоритмом навчально-пізнавальних дій (зокрема: первинний проблемний аналіз ситуації; логіко-структурна реконструкція релевантного теоретичного матеріалу; актуалізація мисленнєвих операцій; встановлення кореляції між теоретичними концептами та емпіричними даними; систематизація величин для коректного здійснення обчислень; аналітико-розрахункові процедури та формулювання аргументованих висновків).

Проблематизовано, що на етапі засвоєння нового матеріалу досліджувана група задач з фізики має структуруватися у відповідні блоки за рівнями когнітивної складності, що забезпечує поетапний перехід суб'єкта пізнання від елементарного до більш складного рівня опрацювання змісту.

Підкреслено, що використання потенціалу життєво-центрованих задач з фізики на етапі закріплення та практичного застосування знань обов'язково передбачає здійснення процедур контролю й оцінювання якості засвоєння навчального матеріалу (зокрема у текстово-аналітичному форматі).

Підсумовано, що системність інтеграції до освітнього процесу життєво-центрованих задач синхронно актуалізує примноження практичних умінь і навичок, які по-суті виступають незамінним інструментарієм реалізації індивідом професійних функцій у реальних умовах діяльності.

Ключові слова: фізика, професійна підготовка, життєво-центровані задачі, майбутні фахівці, вища школа.

TSOKOLENKO Oleksandr –

Candidate of Pedagogical Sciences, Docent of the Department
of Information Technologies and Programming
at Volodymyr Dahl East Ukrainian National University
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3611-6235>
e-mail: tsokoll@ukr.net

IMPLEMENTATION OF LIFE-ORIENTED PHYSICS PROBLEMS IN THE SYSTEM OF PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE SPECIALISTS

The article presents a comprehensive theoretical and methodological analysis of the influence of life-centered physics problems on improving the quality of professional training of future specialists within the academic educational environment.

The axiological significance of life-centered physics problems in shaping a holistic understanding of the integrative relationship between theoretical provisions and practical activity among future professionals is emphasized.

It is determined that the implementation of this type of physics problems, represented through a symbiotic combination of realistic situational cases, ensures the achievement of a complex spectrum of pedagogical objectives.

It is generalized that the systematic integration of life-centered physics problems into the educational process of higher education institutions is characterized by substantial pedagogical potential, as it actualizes the formation and development of personal competencies that constitute the structural framework of future professional competence.

The effectiveness of using life-centered physics problems at the level of functioning of an integral system of professional training of future specialists is demonstrated.

It is noted that the process of solving life-centered physics problems by subjects of cognition is determined by a corresponding didactic algorithm of educational and cognitive actions, including: initial problematic analysis of the situation; logical and structural reconstruction of relevant theoretical material; activation of cognitive operations; establishment of correlations between theoretical concepts and empirical data; systematization of quantities for accurate calculations; analytical and computational procedures; and formulation of substantiated conclusions.

It is problematized that at the stage of mastering new material, the studied group of physics problems should be structured into appropriate blocks according to levels of cognitive complexity, ensuring a gradual transition of the subject of cognition from elementary to more advanced levels of content processing.

It is emphasized that the use of the potential of life-centered physics problems at the stage of consolidation and practical application of knowledge necessarily involves procedures of control and assessment of the quality of learning outcomes, particularly in a text-analytical format.

It is summarized that the systematic integration of life-centered problems into the educational process synchronously actualizes the multiplication of practical skills and abilities, which essentially function as an indispensable toolkit for the realization of professional functions by an individual in real-life conditions of activity.

Key words: physics, professional training, life-centered problems, future specialists, higher education.

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Сучасна система професійної освіти нині перебуває під пильною увагою широкої громадськості та педагогічних кіл зокрема. Зазначена тенденційність є наслідковою результативністю впливу суспільних змін та цифровізаційних перетворень та траєкторію формування професійної компетентності майбутніх випускників вищої школи. У фокусі такого наукового пошуку особливої актуальності набуває питання необхідності відрефлексування змісту та методів викладання фундаментальних дисциплін, з-поміж яких фізика постає міцним базисом для багатьох спеціальностей природничого та технічного профілю. Проте, поряд з такими освітніми акцентами, на практиці спостерігається суттєвий розрив між теоретичним змістом навчальних завдань та реальними професійними завданнями, з якими рано чи пізно майбутній фахівець зустрінеться на практиці. Імплементация життєво-центрованих задач з фізики у систему професійної підготовки є одним із перспективних шляхів подолання визначеного дисбалансу. Адже, розроблення та впровадження у систему професійної підготовки такого спектру навчальних ситуацій, які віддзеркалюють реальні виробничі, побутові та технологічні процеси, актуалізують формування стійкого зв'язку суб'єкта пізнання з обраним фахом. Окреслене обумовило потребу комплексного дослідження заявленої проблематики у фокусі аналізу перспективності удосконалення сучасної системи професійної освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Суттєвий вплив на розвиток досліджуваної проблематики, під різними кутами теоретичного аналізу та проблемного пошуку, свого часу зробили такі українські учені, як О. Бугайов, С. Гончаренко, В. Сиротюк, М. Садовий, М. Чумак, В. Шарко та інші. Проте, урахування значущості заявленого не вичерпує наукового потенціалу досліджуваного.

Мета статті – провести теоретичний аналіз впливу життєво-центрованих задач з фізики на удосконалення системи професійної підготовки майбутніх фахівців в умовах вищої школи.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасна фізична наука є глибинним науковим базисом, який уможливило формулювання прямого та стійкого взаємозв'язку теорії з практикою. Ця ключова риса фізики актуалізує розвиток у суб'єктів пізнання здатності імплементувати попе-

редньо набуті знання на канву практичної діяльності. Саме цією ключовою властивістю уможливиться практична реалізація надзвичайно важливого дидактичного принципу взаємозв'язку навчання з життям.

Ще одним ціннісним вектором фізичної науки є її глибоко експериментальний фундамент, який актуалізує формування стійких ланок взаємодії між теоретичними концептами та реальними умовами життя й виробничого функціонування. Окреслена особливість цієї науки актуалізує формування у суб'єктів пізнання особистісної здатності та практичної готовності до розв'язання задач, кожна з яких є життєво-центрованою (тобто, пов'язаною з реальними ситуаціями як, зокрема: електрика в будівлі, рух транспорту, погода тощо); або абстрактною – навчальною (коли задається відповідна умова для тренування схеми використання фізичних формул на рівні визначених даних). Особливою цінністю, на наш погляд, відзначається життєво-центрований різновид фізичних задач, які напряму націлені на максимальну актуалізацію на рівні кожного суб'єкта пізнання:

- цілісного розуміння реальної картини оточуючого світу;
- уміння імплементувати попередньо набуті знання у життя;
- поглиблення розвитку практико-центрованого мислення;
- формування умінь задля швидкого прийняття раціональних рішень, як на рівні різноманітних життєвих ситуацій, так і на рівні реалізації своїх майбутніх професійних функцій на місцях.

Систематичність розв'язання життєво-центрованих задач з фізики у вищій школі, як зазначалося вище, вибудовується на одному з керівних дидактичних принципів, який свого часу був доволі ґрунтовно розкритий всесвітньовідомим чеським педагогом Я. Коменським [1]. Учений неодноразово зосереджував увагу своїх читачів на тому, що лише те навчання, яке максимально наближає кожного суб'єкта пізнання до усвідомлення цінності взаємозв'язку засвоєного з реально оточуючим на правду формує на особистісному рівні стійке сприйняття світобудови, та віддзеркалюється у швидкому та продуктивному засвоєнні навчального матеріалу [1].

У процесі розв'язання життєво-центрованих фізичних задач перед суб'єктом пізнання відкриваються двері у світ розвитку особистісних

можливостей, за рахунок розширення спектру когнітивних функцій, коли теоретичні концепти вибудовуються у міцні підвалини особистісного досвіду, актуального вже не лише на рівні визначених навчальних ситуацій. Такий спектр різновиду задач з фізики трансформується у надпотужний інструмент підготовки до реальних життєвих ситуацій, які є дзеркальним відображенням існуючого на канві навчального.

У такому спектрі теоретичного аналізу не можливо оминати увагою й формулювання визначення, що ж таке «фізична задача», або «задача з фізики». На наш погляд зміст останнього феномена можна розтлумачити як: сформувана ситуація, яка передбачає необхідність залучення суб'єктом пізнання власних розумових ресурсів та практичних дій, які повинні віддзеркалювати особистісне знання фізичних законів, розуміння формул і величин, логічне мислення на рівні аналізу та розв'язання запропонованого.

Слід зазначити, що обидва різновиди задач з фізики (як життєво центрованих, так і абстрактно – навчальних), по-суті, апелюють до необхідності обґрунтування явищ та функціональних процесів з позиції їх природного, виробничого та технологічного начала. А це у свою чергу означає, що пересічна фізична задача є нічим іншим як справжнім «лакмусовим папірцем», який «вбирає» у свою сутність необхідність обґрунтування суб'єктом пізнання існуючої реальності, з якою він «зустрічається» мало не щодня. Ключовою особливістю саме життєво центрованого різновиду задач з фізики є їх максимальна сфокусованість на описі саме реально-життєвих процесів та явищ,

контактність з якими передбачена на тому чи іншому етапі життєдіяльності індивіда. На синонімічному рівні, досліджуваний тип задач можна схарактеризувати як «завдання з практичним змістом».

Систематичне залучення до навчального процесу вищої школи життєво-центрованих задач з фізики має надзвичайно важливий педагогічний потенціал, адже актуалізує формування та розвиток особистісних компетенцій, які формують каркас майбутньої професійної компетентності у кожного без винятку суб'єкта пізнання. Вище названий різновид задач з фізики у навчальних умовах пізнання актуалізує створення:

- «живих ілюстрацій» проблемних ситуацій;
- спеціальних умов для засвоєння навчальної дисципліни;
- сприятливого базису для поглиблення логічного мислення та формулювання раціонально-виважених висновків;
- умов для практичного закріплення попередньо сформульованих висновків та подальшої перевірки рівня засвоєного.

Системність залучення до освітнього процесу життєво-центрованих задач з фізики віддзеркалюється у певних якісних показниках навчальної діяльності (див. табл. 1).

Дані табл. 1 засвідчили, що систематичність використання досліджуваного різновиду задач в умовах вищої школи відзначається відповідними показниками практичної результативності, спроектованими у розрізі предметності їх вияву на особистісному рівні (табл. 1).

Таблиця 1

Результативність використання життєво-центрованих задач з фізики у системі професійної підготовки фахівців

№	Результативність	Предметність вияву на особистісному рівні
1	Глибинність від-рефлексування фізичних явищ	<ul style="list-style-type: none"> • не репродуктивне, а продуктивне запам'ятовування на основі цілісного розуміння дії фізичних законів у реальних ситуаціях; • формування наукового світогляду
2.	Розвиток практичних умінь та навичок	<ul style="list-style-type: none"> • наскрізна рефлексивна інтерпретація механізмів трансформації теоретичного знання у площину розв'язання реальних життєвих і професійно зумовлених завдань; • поглиблене самоусвідомлення та критична оцінка власного інтелектуального потенціалу в контексті його релевантності до актуальних соціально-професійних реалій
3.	Актуалізація навчальної мотивації	<ul style="list-style-type: none"> • формування цілісного бачення цінності набутих знань для життя та майбутньої професійної діяльності; • актуалізація внутрішньої зацікавленості до пізнання світобудови, шляхом прямого дослідження існуючого
4.	Формування логічного та критичного мислення	<ul style="list-style-type: none"> • у процесі розв'язання тренуємо мозок глибинно аналізувати умови та віднаходити причинно-наслідкові зв'язки; • розвиток умінь планувати та робити правильні висновки, на основі обмеженого набору даних
5	Неперервний взаємозв'язок теорії з практикою	<ul style="list-style-type: none"> • вміння швидко та правильно екстраполювати набуті знання на реальні життєві ситуації; • здатність прогнозувати перебіг фізичних процесів
6.	Розвиток ініціативності та самостійності	<ul style="list-style-type: none"> • уміння правильно обрати формули та метод розв'язання задач; • набуття навичок експериментальної перевірки отриманих результатів
7.	Підготовка до майбутньої професійної діяльності	<ul style="list-style-type: none"> • багаж знань, умінь та навичок – «перепустка» до подальшої професійної діяльності

Безумовно, що у такому аспекті предметного аналізу для нас надзвичайно важливо досягти показників сумарного підвищення якості навчального процесу, зокрема за рахунок:

- розширення «багажу» нових знань, умінь та навичок;
- систематичного повторення вивченого та його поглиблення на рівні нових і більш складніших тем (дидактичний принцип систематичності та послідовності);
- тренування власного уміння застосовувати попередньо набуті знання на практиці;
- формування навички проводити паралель між теорією з практикою;
- моніторингу рівня попередньо засвоєного навчального матеріалу.

Завдяки тому, що життєво-центровані фізичні задачі розкривають перед кожним суб'єктом пізнання прямий зв'язок теоретичних фізичних законів з «живою» фізикою (зокрема, й на рівні сучасної техніки) це актуалізує на особистісному рівні кожного суб'єкта пізнання бажання вчитися, спостерігати, пізнавати та досліджувати не лише у камеральних, але й реальних умовах (табл.1). Такий перебіг процесів пізнання, паралельним чином, проблематизує й примноження практичних навичок, які по-суті є незамінним інструментом для реалізації індивідом своїх професійних функцій на місцях (табл.1).

У фокусі аналізу досліджуваної проблеми варто підкреслити і той факт, що розв'язання суб'єктами пізнання життєво-центрованих фізичних задач має відповідний «дидактичний» алгоритм навчальних дій, зокрема:

- первинний аналіз проблеми на основі відрефлексування даних, які відомі з умови задачі;
- логічна реконструкція теоретичного матеріалу у формульно-знаковому вигляді;
- актуалізація мисленевих маніпуляцій (зокрема, аналіз, синтез, абстрагування, порівняння, узагальнення тощо), задля виявлення причинно-предметних зв'язків на рівні аналізованого;
- проведення паралелі між попередньо засвоєними теоретичними концептами та практичними даними з описом «реального» в умови задачі;
- «упорядкування» величин для правильного обчислення;
- міркувальні розрахунки (за потреби експериментальна перевірка з вимірюваннями);
- формулювання висновків.

Як бачимо, такий алгоритм навчальних дій кожного суб'єкта пізнання на навчальній траєкторії проблематизує розвиток логічного мислення, пізнавальної активності, рефлексії та наукового світогляду у модусі розв'язання такого типу предметних задач.

Слід зауважити, що використання широкого спектру досліджуваного різновиду навчальних задач доречне і на рівні реалізації завдань проблемного навчання. Зокрема, коли педагог бачить об'єктивну потребу створити певні когнітивні «суперечності», які повинні максимізувати приріст на особистісному рівні інтересу до предмету

вивчення. Проте, слід дотримуватися й певних вимог, реалізуючи такого плану навчальні заняття. Зокрема, такі завдання повинні бути максимально лаконічними, глибинно ситуативними і містити зерно протиріччя між «відомим» та «невідомим». Доречною у цьому спектрі буде перспективність залучення експериментального блоку завдань.

Якщо передбачено використання проблемного навчання на етапі засвоєння нового матеріалу, то досліджувана група задач з фізики повинна розподілятися на певні блоки за рівнями складності, щоб засвоївши простіше суб'єкт пізнання безперешкодно зміг перейти до більш складнішого. Проте, за таких умов функція педагога відслідкувати результативність засвоєння навчального матеріалу кожним, побачити когнітивні можливості та правильно оцінити навчальні досягнення цільової аудиторії. Доволі цінним наочним інструментарієм у цьому ключі може послугувати текстовий, графічно-ілюстративний та експериментальний базис.

Залучення потенцілу життєво-центрованих задач з фізики на етапі закріплення і застосування знань обов'язково передбачає необхідність реалізації процедур перевірки та оцінювання якості засвоєння навчального матеріалу. Доволі часто з цією метою залучають спеціальні тестові завдання, зміст яких повинен відображати пройдене.

Висновки та перспективи подальших розвідок напреду. На основі проведеного теоретичного аналізу ми прийшли до висновку, що імплементація життєво-центрованих задач з фізики в сучасний освітній процес вищої школи актуалізує підвищення рівня професійної спрямованості процесу навчання та формування цілісного спектру професійно значущих компетентностей. Ефективність їх імплементації корелюється з методично виваженим підходом до добору відповідного дидактичного інструментарію, підсиленого поєднанням активних та інтерактивних форм навчання.

Джерелом для подальших наукових розвідок може послугувати перспективність пошуку оптимальних моделей для диференціації рівня складності навчальних завдань з фізики, відповідно до індивідуально-когнітивних можливостей різних суб'єктів пізнання.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Коменський Я. А. Велика дидактика / пер. з лат. О. І. Литвиненко. Київ: Освіта, 2018. 384 с.
2. Цифровізація української освіти: реалізація, проблеми і перспективи. URL: <https://oplatforma.com.ua/article/16004-tsifrovizatsiya-ukrainskoi-osviti-realizatsiya-problemi-i-perspektivi>
3. Роль та вплив хмарних технологій в освіті. URL: <https://wezom.com.ua/ua/blog/rol-ta-vpliv-hmarnih-tehnologiy-v-osviti>
4. Сисоєва С. Цифровізація неперервної професійної освіти. Неперервна професійна освіта: теорія і практика. 2021. № 4. С. 24–32.
5. Чумак М. У чому полягає відмінність між теорією і практикою фізичного експерименту? *Educational Horizons*. 2021. Т. 52. №1.
6. Чумак М., Слюсаренко М. Створення моделей навчання курсу теоретичної фізики «Електродинаміка» на основі задачного підходу в педагогічних універ-

ситетах. Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Педагогічні науки. 2013. № 109. С. 281–285.

REFERENCES

1. Comenius, J. A. (2018). Velyka dydaktyka [The Great Didactic] (O.I.Lytvynenko, Trans.). Kyiv: Osvita. [in Ukrainian]
2. Tsyfrovizatsiya ukrajyns'koyi osvity: realizatsiya, problemy i perspektyvy [Digitalization of Ukrainian education: implementation, problems and prospects]. (n.d.). URL: <https://oplatforma.com.ua/article/16004-tsyfrovizatsiya-ukrajynskoi-osviti-realizatsiya-problemi-i-perspektivi> [in Ukrainian]
3. Rol' ta vplyv khmarnykh tekhnolohiy v osviti [Role and impact of cloud technologies in education]. (n.d.). URL: <https://wezom.com.ua/blog/rol-ta-vplyv-hmarnih-tehnolohiy-v-osviti> [in Ukrainian]
4. Sysoyeva, S. (2021). Tsyfrovizatsiya neperervnoyi profesynoyi osvity [Digitalization of lifelong vocational education]. Neperervna profesynna osvita: teoriya i praktyka.(4). S. 24–32. [in Ukrainian]
5. Chumak, M. (2023). U chomu poliahaie vidminnist mizh teoriieiu i praktykoiu fizychnoho eksperymentu? [What is the difference between the theory and practice of a physical experiment?]. Educational Horizons. Vol. 52. No 1. [in Ukrainian]
6. Chumak, M., & Sliusarenko, M. (2013). Stvorennia modeli navchannia kursu teoretychnoi fizyky “Elektro-

dynamika” na osnovi zadachnoho pidkholu v pedahohichnykh universytetakh [Designing a model for teaching the course of theoretical physics “Electrodynamics” based on the problem-solving approach in pedagogical universities]. Visnyk Chernihivskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu. Pedahohichni nauky. No 109. P. 281–285. [in Ukrainian]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ЦОКОЛЕНКО Олександр – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри інформаційних технологій та програмування Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля.

Наукові інтереси: педагогічні технології, методика викладання фізики, розвиток професійних компетентностей студентів, інтеграція STEM-дисциплін.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

TSOKOLENKO Olexsandr – Candidate of Pedagogical Sciences, Docent of the Department of Information Technologies and Programming at Volodymyr Dahl East Ukrainian National University.

Scientific interests: pedagogical technologies, physics teaching methodology, development of students’ professional competencies, integration of STEM disciplines.

Стаття надійшла до редакції 06.01.2026 р.

Стаття прийнята до друку 15.01.2026 р.

УДК 378.014:81’243

DOI: 10.36550/2415-7988-2026-1-222-387-391

МАГДЮК Ольга –

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземних мов
Хмельницького національного університету
ORCID: <http://orcid.org/000-0002-6778-3586>
e-mail: tychynskao@ukr.net

РОГУЛЬСЬКА Оксана –

доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри іноземної освіти та міжкультурної комунікації
Хмельницького національного університету
ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-5603-0274>
e-mail: oxana.rogulska@gmail.com

РЕФЛЕКСИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ФОРМУВАННІ НАВЧАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ НА ЗАНЯТТЯХ ІЗ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ЗВО

У статті досліджується роль рефлексивних технологій у формуванні навчальної компетентності студентів на заняттях із іноземної мови в ЗВО. Визначено, що рефлексивні методики спрямовані на розвиток не лише мовних умінь, а й когнітивної, емоційної та соціальної складових компетентності.

У статті зазначено, що рефлексивні технології займають важливе місце в сучасній педагогіці як інструменти, спрямовані на розвиток самосвідомості студентів на заняттях із іноземної мови в ЗВО, критичного мислення та здатності аналізувати власний освітній досвід. У контексті компетентнісної освіти рефлексія розглядається не лише як засіб оцінювання результатів навчання, але й як механізм особистісного та професійного зростання.

Особлива увага у статті приділена використанню навчальних щоденників, портфоліо, само- та взаємного оцінювання як інструментів, що дозволяють студентам аналізувати власну діяльність, оцінювати ефективність комунікативних стратегій, враховувати етичні, культурні та емоційні аспекти взаємодії.

У роботі підкреслюється значення системного впровадження рефлексивних технологій для підвищення самосвідомості, емпатії, здатності до адаптації мовної поведінки у різних міжкультурних та професійних контекстах. Аналізуються дослідження вітчизняних і зарубіжних науковців, які підтверджують ефективність рефлексивних практик у навчанні іноземних мов, зокрема для розвитку навчальної компетентності.

Автори статті пропонують педагогічні підходи та сценарії застосування рефлексивних технологій, що включають поєднання автентичних матеріалів, цифрових ресурсів та інтерактивних вправ. У результаті впровадження таких методик студенти здобувають можливість не лише оволодівати мовними засобами на професійному рівні, а й критично аналізувати власну діяльність, формувати навички самоконтролю, саморегуляції та ефективної міжкультурної взаємодії.

Ключові слова: рефлексивні технології, навчальна компетентність, заняття із іноземної мови, освітній процес, самоконтроль.